

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЖНА

брой 2 • год. ХСII • 26 януари 2012 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ТАНГРА ТанНакРа
ОБЩОБЪЛГАРСКА ФОНДАЦИЯ

Петнадесет години работи, за да се възроди
истината за историческото място
и значение на българите в световната
цивилизация и култура

ПК 1832
Тел.: (02) 986 44 19

E-mail: mail@tangra-bg.org
http://www.tangra-bg.org

Позиция на Съюза на тракийските дружества в България по декларацията за така наречения „възродителен процес“

На 12 януари 2012 г. депутати-те от 41-вото Народно събрание приеха внесена от Иван Костов, съпредседател на „Синята коалиция“, декларация, с която осъдиха така наречения „възродителен процес“, осъществен през 1989 г. над български граждани от турски произход.

Декларацията, определяща така наречения „възродителен процес“ като етническо прочистване, е неприемлива за хилядите членове на Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ), които са особено чувствителни по темата за трагедията на бежанците, но и непримирими към опитите за пренебрегване на българските национални интереси. Така нареченият „възродителен процес“ спрямо турскоезичното население у нас не може да бъде оправдан, но е абсолютно недопустимо да бъде

дефиниран като „етническо прочистване“ от същите тези депутати, които отказаха да гласуват Декларацията за признаване на арменския геноцид.

На практика с Декларацията за „етническо прочистване“ Народно-то събрание на Република България гласува текст, който създава поводи за претенции към страната ни и основания за проблеми в международен план. Съществува реална заплаха за уронване на авторитета и престижа на България, а също така и за създаване на икономически проблеми на страната, с които ще бъдат натоварени българските граждани.

СТДБ категорично осъжда приетата в Народното събрание Декларация като политически акт, който обслужва интересите на Турция, но и усложнява евентуалното обезщетя-

ване на потомците на тракийските бежанци съгласно клаузата на Анкарския договор.

Верен на девиза „Да не забравяме, но да не отмъщаваме“, СТДБ напомня на депутатите, че геноцидът над тракийските българи не е далечна история, не е въпрос на други нации. Това е въпрос на българската държава и той трябва да бъде решен. Историята на тракийското движение е написана с кръвта на безброй невинни жертви, убити или изселени от родните им места, а имотите им, заграбени от турската държава, и до днес не са върнати, нито наследниците им са получили компенсаци.

Като български граждани ние очакваме от управляващите националноотговорна и последователна политика, а не натоварване на обществото с несъществуваща вина.

Те са живи и днес!

Тогор КОРУЕВ

Тогор Коруев

„Да се пише за Гоце Делчев, то е да се изложат перипетиите на борбите в македоно-одринското революционно движение преди Илинденското и Преображенското въстание. Защото този колос в националноосвободителните борби на Балканите е взимал участие в подготовката на тия въстания и в двата края. Помнят го в Лозенградско, както го знаят и в Битолско, шетал е из Странджа, както е газил през Вардара. Неговото слово еднакво е будило съзнанието на роба из одринските поля и македонските чукари, еднакво е въздушевявало раята и тук, и там към борба за повече хляб и повече свобода. И затова обаянието на моралния облик на тая революционна фигура еднакво силно е било у всички, които са бивали в непосредствена близост до нея.“ Тези думи на Михаил Герджиков напомням, тъй като на 29 януари се навършват 140 години от рождението на идеолога на освободителното движение на македоно-одринските българи, когото Яворов нарече „праведник с кама в ръка“. Сравнявах го с Левски – по чар, обаяние, дар слово и активност. Дервиш ефенди, преследвач на четите признава: „Кажете на тоя дивен юнак, че желая да му се поклоня – ние всички, от последното заптие отгавна вече сме уморени, само той не се уморява.“ Той не се умори да обича България, още на 25 години стана идеолог и ръководител на македонско-одринското движение, не се умори да воюва дори с приятелите си, за да запази революционната чистота на организацията. Геният на ВМОРО изгоря в битката за освобождение на поробените български земи. И в един балкански парадокс: потерята, която го преследва и убива край с. Баница в началото на май 1903 г., е командвана от майор Хюсеин Тефикиев, съвипусник на Гоце във Военното училище в София.

Пет години след като в „Кючук махле“ в Кукуш се ражда Гоце Делчев, на 26 януари 1877 г. в Пловдив идва на бяла свята бъдещият ръководител на Илинденско-Преображенското въстание в Тракия. За първи път двамата бъдещи апостоли на избавлението на Македония и Тракия се срещат през 1898 г. Михаил Герджиков е представител на основаната от него т.нар. женевска група на български студенти, организирани за освобождението на „роба отъжд Вардара“. „На тая среща ние с Гоце се разбрахме. Отпозвава останяхме близки приятели с еднаква идеология по отношение на националните и социални борби и във всичките по-нататъшни организационни конгреси, сбирки, съвещания и срещи застъпвахме едно и също гледище по принципалните организационни или тактически въпроси.“ По предложение на Гоце Делчев Михаил Герджиков е определен за режисор в Одринско и оттам тръгва пътят му на войвода, за да стане мотор на въстанието в Източна Тракия. „Смъртта на Гоце Делчев се почувства силно в цялата организация. Съвестта изчезна и това се отрази твърде много върху колебливите характери.“ Михаил Герджиков остава верен на завещаните идеи и принципи от Гоце Делчев. На Петрова нива (28-30 юни 1903 г.) Михаил Герджиков е избран за член на Главното ръководно бойно тяло заедно с Лазар Магжаров и Стамат Икономов. Паметни ще останат неговите думи в деня на обявяване на въстанието - 6/19 август 1903 г.: „Часът, който от петстотин години очаквахме, за който работехме ден и нощ, купвахме пушки, скитахме из балканите и пълнехме занданите, най-сетне е ударил. Тази вечер наши братя по кръв и тегло, където и да се намират, ще премерят силите с нашите души... Нека всеки, който чувства страх в сърцето си, да се отдели додето е време, защото потеглим ли оттук, няма вече връщане! Ние не се борим за нас, борим се за нашите жени и деца, за тези, които идват след нас.“

Гоце Делчев и Михаил Герджиков наистина се бориха не за себе си, а за тия, които идват след тях. Затова са живи и днес!

Да отворим досиетата на Светия синод, но за кого?

Корабът на Църквата

Руси Ст. РУСЕВ

След класическа артилерийска подготовка върху Църквата гоуде време за основен удар срещу Нея. След кампанията с колата на варненския владика и гнусните клевети срещу уважавани духовници гоуде ред на отварянето на досиетата.

Това се чака от месеци. Досиетата са четени от всеки, който е пожелал това - достъпни са според закона.

Замириса на скандал и отново почти няма медия, която да не отдели място на този въпрос. Според бивш редактор на „Демокрация“ епископите и митрополитите, които са имали контакти със службите на тоталитарния режим, „трябва да отстъпят място на по-достойни“, които да заемат местата им.

И АЗ СЪМ ЗА ОТВАРЯНЕТО НА ДОСИЕТАТА! НО НЕ ИЗВЪН ЦЪРКВАТА

Искам да зная моят епископ дали е имал нещо общо с репресивния апарат, но не искам този, който не влиза в черква, да се гаври с някого, който е бил притискан да подписва показания, който е бил инквизиран, заплашван и чието семейство е било заплашвано, да бъде обругаван от тези, които са отглеждани от ДС или нейния признат ръководител – БКП.

На стр. 4

Духовно огнище в Одрин

Българската мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“

Проф. Иван
ФИЛЧЕВ

(Продължение
от миналия брой)

Първоначално гимназията се помещава в една малка сграда, закупена от италианци. Тя се намира в квартал „Балък пазар“ и е преустроена за нуждите на учебния процес. Там остава само 5 години, защото по време на голям пожар в центъра на града изгаря. Учебните занятия се пренасят в сградата на пансиона, но в началото на 1909 г. и тя изгаря. И тогава се решава да се пристъпи към изграждане на собствена сграда в квартал „Калето“ на мястото на закупените преди това сгради.

Основният камък на новата постройка е поставен на 2 май 1910 г. Присъстват цялото българско духовенство, всички граждани и граждани, учениците и учениците от двете български гимназии. Директорът на гимназията А. П. Стоилов произнася слово, в което между другото казва: „Издигат се паметници на царе, на полководци и на други велики хора, но по-велик паметник от този на просветата и на благодеянието не може да бъде. Нека великият дух на покойния благодетел д-р Петър Берон, който с благодеянието си зида паметник в сърцата и душите на всички български поколения, които ще черпят просвета и възпитание в този храм на науката за българския народ от гр. Одрин и цяло Одринско, бди над него.“

Реч държи и одринският валия, който подчертава значението на такива тържества и пожелава във всеки град всяка националност в турската империя да се краси с такива просветни храмове¹.

Постройката е завършена през есента на 1912 г. в навечерието на Балканската война и струвала повече от 150 000 златни лева. Поради настъпилите

събития гимназията не успява да се нанесе в новата сграда. И великолепната белокаменна четириетажна постройка с изковани железни инициали „П.Б.“ на централния вход запустява.

В заключение ще си позволя да проследя един далеч немаловажен въпрос, а именно този за собствеността на сградата, включително и до наши дни.

Известно е, че Одринската българска мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“ престава да съществува след Балканската война през 1913 г. Сградата, построена със средствата на фонд „Д-р Петър Берон“, се запазва като собственост на Българската екзархия, респ. на българската държава.

В началото на 1916 г. турските власти поискали да използват сградата на българската гимназия „Д-р П. Берон“ за нуждите на турската войска. Със знанието на българската легация в Цариград сградата им е предоставена на 3 август 1916 г. в името на общата кауза на съюзническите отношения по време на Първата световна война².

През 1933 г. в сградата, и то само в една стая, се настанява новосъздаденото българско основно училище „Д-р П. Берон“, в което учат до четвърто отделение в една паралелка десетина българчета. Последният ученик, който завършва училището през 1945 г., е Филип Чъкърков, бащата на сегашния свещеник в черквата „Св. Георги“ в Одрин Александър Чъкърк. Поради липса на български деца в Одрин български ученици повече не прекрачват прага на гимназията³.

На 27 февруари 1936 г. министър-председателят и министър на външните работи Георги Кьосеуванов назначава комисия, която да проучи положението на екзархийските имоти в Турция и да даде писмено мнение за уреждане на правоспособността им съобразно последните турски закони. Има се предвид, че със закона от 1935 г. вакъфските имоти се запазват, докато има съответно юридическо лице, т.е. етническа община. След това имотите като неизползвани за целта, за която са създадени, се

отнемат в полза на държавата⁴.

В справка от 3 февруари 1937 г. в списъка на екзархийските и църковно-училищните имоти в Турция за Одрин е записано: четириетажно здание от камък и тухли с двор, застроено и незастроено пространство 2082 кв.м, скрепено с ферман за българско първоначално училище, бивша гимназия „Д-р П. Берон“⁵.

В края на 1952 г. в сградата са настанени цигански семейства без знанието на българските власти. Помещенията били силно замърсени, покривът пробит, а при валеж водата течала в стаите. Води се дълго време разговор с валията за връщане на ключовете от стаите, които не се ползват от български ученици, но без резултат⁶.

В справка на Министерството на външните работи се съобщава, че последните занятия с ученици са проведени през 1950-1951 г. След това турската държава е завладяла сградата като безстопанствен имот⁷.

До 1961 г. Министерството на външните работи е назначавало пазач, който да следи за външния вид на сградата⁸.

Въпреки положените усилия на автора не му бяха предоставени документи от Архива на Министерството на външните работи за отнемане собствеността на сградата от турската държава. В лични разговори с българския консул в Одрин г-н Ангел Ангелов разбрах, че този въпрос се проучва заедно с други собствености в Цариград.

Впечатленията на автора от последните 4-5 години са, че външният вид на сградата и дворът са поддържани изрядно. По непотвърдена информация там е настанен интернат за сираци.

(Продължава
в следващия брой)

¹ Тракия, №123, 7 дек.1924.

² ЦДИА, ф. 246к, оп. 3, а.е. 257, л. 1.

³ Грозева, В., Одрин (Егрина), С., 1998, с. 76.

⁴ ЦДИА, ф. 246, оп. 2, а.е. 56, л. 20.

⁵ Пак там, а.е. 45, л. 66.

⁶ Архив на МВНР, г. 67, оп. 11, а.е. 586, л. 60, 72.

⁷ Пак там, л. 117.

⁸ Пак там, а.е. 1044 I, л. 66.

Достойна личност, достоен гражданин, достоен българин

На 10 януари 2012 г. вицепрезидентът на България ген. Ангел Марин бе награден с орден „Стара планина“ - първа степен с мечове, от президента Георги Първанов. Награждаването му бе предложено миналата година от десет обществени организации, сред които и Съюзът на тракийските дружества в България. Припомняме, че предложението бе прието безпроблемно от Министерски съвет. Затова реакцията на министър-председателя Бойко Борисов по повод връчването на високото държавно отличие на вицепрезидента е повече от обикновено недоразумение.

Във връзка с това председателите на СТДБ, на Съюза на ветераните от войните в България и на възпитаниците на военните на Негово Величество, училища, ЩЗО и РЗВ излезнаха с декларация, в която порицаха арогантното поведение на министър-председателя (публикуваме я отделно).

Ген. Ангел Марин

ДЕКЛАРАЦИЯ

Ние, представителите на долуизброените организации, изразяваме своето възмущение и приемаме като лична обидна страна на изпълнителната власт изявленията на българския министър-председател г-н Бойко Борисов по повод награждаването с орден „Стара планина“ I степен на вицепрезидента на Република България ген. Ангел Марин.

Заявяваме категорично, че за десетките хиляди наши членове ген. Ангел Марин е не само пример за върна и доблестна служба в името на Родината, но и радетел за българската национална кауза, достойна личност и гражданин, верен на идеалите на нашия народ, българин, за когото родолюбието и историческата памет са онези святи ценности, които трябва да притежава всеки държавник.

По време на двата си мандата ген. Марин неуморно ратуваше за единението на българската нация, активизира връзките с представителите на българските общности от цял свят, успя да постигне забележителни успехи в изграждането на българското етнокултурно пространство и интегрирането му в световния културен процес, работи неуморно за изграждане и развитие на българското лоби по света.

Безспорно доказателство за признанието и уважението, които ген. Марин е спечелил в обществото, е фактът, че десетки обществени организации, сред които и нашите, подкрепиха безусловно пред Министерския съвет предложението за неговото награждаване с най-високото държавно отличие.

Председател на Съюза на ветераните от войните в България
Д-Р ТОДОР АНАСТАСОВ

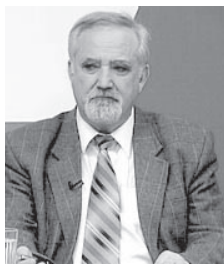
Председател на Съюзът на тракийските дружества в България
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ

Председател на възпитаниците на военните на Негово Величество, училища, ЩЗО и РЗВ
О.Р. ПОЛК. ИНЖ. НИКОЛА РУХЧЕВ

Дванадесети випуск 1909/1910 година

Българите мохамедани винаги са били част от българския народ

Стоян РАЙЧЕВСКИ

Сведенията за българите мохамедани на англичанките Д. Макензи и А. Ърби от 1862 г. имат документален характер, защото съдържат не само личните им впечатления, но и разкази, слушани от самите българи мохамедани, с които са общували продължително време. Сред водачите им по пътищата на Европейска Турция имало един мюсюлманин от българите, който позволявал, както отбелязват двете англичанки, останалите да му казват в лицето, че и „досега си останал християнин в душата“. Той именно ги улеснявал в контактите им с неговите еднородци из средите на българите мохамедани. Благодарение на него те успяват да водят много разговори с местните хора и в книгата им е отразено едно интересно предание, разказано от българи мохамедани в Солунско, как е станало тяхното помохамеданчване: „Притеснени от турците, българите решили да се отгадат на пост и молитва, за да измолят помощ от Исус Христос, с условието, че ако в продължение на определен срок над тях не се появи пръстът Божий, те ще се покорят на Мохамеда. Срокът изтекъл, помощ не дошла и те преминали към мохамеданството.“

Същото предание става повод двете англичанки да изложат в книгата си и своето убеждение, изградено въз основа на личните им наблюдения, че между българите християни и българите мохамедани съществуват много трайни връзки - еднаквите им чувства и еднаквата им привързаност към майчиния български език и общата им народопсихология.

Други две англичанки също са оставили подобен документален източник, представляващ два тома със сведения за народите в Европейска Турция, събирани от тях в продължение на двадесет години и издадени в Лондон през 1878 г. под заглавието „Народът на Турция: двадесет години пребиване между българи, гърци, албанци, турци и арменци. От дъщерята и жената на един консул“. Не са посочени имената нито на дъщерята, нито на съпругата на консула, нито на самия консул. Приема се като много вероятно, че това са дъщерята и съпругата на английския консул в Константинопол Блътн. Авторите и на този документален труд говорят с голяма симпатия за българския народ. С искрено съчувствие те споделят, че тази нация на достойни и горди хора в продължение на векове е била ос-

тавена изолирана от цивилизования свят, пренебрежната и пребита при деспотичното управление на османците, обречена на вечен труд и лишения. В преминаването на част от тези хора към исляма те виждат стремежа на по-заможните социални слоеве да запазят своя по-висок статус в обществото.

„Това тъжно състояние – казват те – продължава векове наред и поради мизерията хората се разделят на две класи: на бедни, които са верни на своята вяра и на националното си чувство, и на богати и проспериралци, които приемат исляма, за да се избавят от преследванията и да спасят своята собственост.“

Тези нови мюсюлмани, според същите авторки, съблюдавали главно по външни признаци нормите на новоприетата религия, която не познавали много добре, а самите те се държали като общност, различна от останалите мюсюлмани: „Те живеят отделно и минават за мюсюлмани, защото имат джамии, но не познават Корана, нито следват стриктно неговите закони. Много от тях и до днес носят християнски имена и говорят славянски език.“

Има една друга група европейски учени от това време, които извършват съвсем професионално своите проучвания в Европейска Турция, като географи, геолози, природоизследователи и други, без да се интересуват от развитието там на политическите процеси, но не остават безразлични към съдбата на подвластните на султана народи. Те също откриват различия между османските турци и приелите по-късно исляма българи, сърби и др.

Германският географ и археолог, председател на Географското дружество в Берлин Хайнрих Барт посещава в началото на 60-те години на XIX в. българските земи с изследователска цел, в резултат на което издава в Берлин пътеписа „Пътуване във вътрешността на Европейска Турция от Русчук през Филипопол, Рилския манастир, Битоля и Тесалийския Олимп към Солун през есента на 1862 г.“. Той като не познава добре езика на местното население, за неговата версия принадлежност той сгди главно по това дали в селището, през което минава, има църква или джамия. Въпреки ограничените възможности да контактува непосредствено с местните жители Барт пак успява да разграничи българите мохамедани от другите мюсюлмани и да отбележи това в книгата си. Когато спира да нощува в българското село Демирджиолер, чийто жители се препитавали с добив и обработка на желязо, той отбелязва в пътеписа си, че тези силни мъже са в голямото си мнозинство християни, но сред тях имало и няколко семейства, които се били „отчуждили от християнството“.

В доклада на руския консул в Битоля Александър Хитров, изпратен на 15 май 1864 г. го

временно управляващия руското посолство в Константинопол Евгени Петрович Новиков, се съобщават много сведения за социалното положение на местното население, за неговото вероизповедание и народностна принадлежност. Доброто познаване на славянските езици позволява на руския дипломат да се произнесе компетентно и върху особеностите на местните говори и за някои исторически събития. „Тукашните мюсюлмани – пише той в доклада си – всички са българи, приели някога исляма... Туквешкото българско наречие е известно в цяла Македония. В нахията Туквеш и Мориховско мюсюлманското население се състои пре-

Българомохамеданско семейство от Родопите.

имуществено от българи, преминали в исляма в началото на завоеванията, но запазили до ден днешен българския си говор“.

В издадения в Санкт Петербург статистико-икономически очерк на А. Мошин „Придунавска България“ мъжкото население на Дунавския вилает е разделено на групи по народностен принцип съгласно първото му официално преброяване през 1865 г. Според изготвената въз основа на тези показатели статистика Мошин посочва в същия вилает 140 000 мюсюлмани и 10 000 помаци. Както се вижда в тази първа официална статистика за населението в Дунавския вилает, българите мохамедани са посочени в самостоятелна графа, отделно от останалите мюсюлмани. В тази статистика няма графа българи, тъй като османската администрация разграничавала населението само по верски принцип, но не и по народностен. Мошин описва сравнително точно селищата, в които живеят българите мохамедани, но само в границите на Дунавския вилает, т.е. в Северна България.

Друг руски изследовател, Викентий Макушев, в своите етнографски и исторически очерци

„Загдунавските и адриатическите славяни“ показва една по-цялостна картина на протеклите в миналото ислямизационни процеси сред славянските народи на юг от Дунава. „При завладяването на Балканския полуостров от турците – казва той – част от българите и сърбите приели исляма от користни пробуди... Помачите запазили своята народност, докато техните сънародници от Източна България заедно с религията приели и езика на победителите и съвършено се потурчили.“ Макушев разсъждава по-нататък и върху един установен от него факт, че всички групи, които живеели сред българите, запазили своята народност, докато обратното било рядко явление. Обяснението той търси в славянския им характер. Тук можем да добавим, че по времето на Макушев броят на българите мохамедани е два пъти по-малък от помюсюлманчените сърби, въпреки че българите тогава превъзхождат по численост от два до три пъти сърбите.

В съвместния труд на А. Пипин и В. Спасович „Обзор на славянската литература“ от 1865 г. се посочва, че броят на помюсюлманчените сърби, които са запазили сръбския си език, тогава е бил 550 000 души, а на българите мохамедани – около 250 000 души. Общият брой на българите в пределите на Османската империя по това време е малко над 4 000 000 души.

Професорът от Московската духовна академия Е. Голубински, който изучава продължително време историята на православните църкви в България, Сърбия и Румъния, стига до извода, че част от сръбските мюсюлмани са потомци на т.нар. патарини (богомил). Предполагането, че много от павликяните и богомилите в българските земи са преминали към исляма през епохата на османското владичество, намира своите авторитетни привърженици и в българската историография.

Сериозен анализ на това явление прави през 1862 г. и Гилфердинг. Той установява, че богомилите в Босна и Херцеговина изведнъж изчезват и на тяхно място се появява мюсюлманската религия като изповедание на висшето съсловие и на част от народа. Гилфердинг не оспорва тезата, че това е станало с принуда, като уточнява: „Тези владетели, които принадлежали към сектата на богомилите, а те били повечето, безпрекос-

ловно се обявили за мюсюлмани, а православните и католиците предпочели наказанието.“. Така според него била помюсюлманчена босненската аристокрация и християни там останали съсловията от обикновения народ. В България също имало много богомили, но по време на османското нашествие, според Гилфердинг, тяхното влияние било вече загасващо и затова в България броят на помюсюлманчените българи бил по-малък от този на западните им съседи, тъй като от православните християни само една незначителна част склонили да се откаже от своята вяра. Разсъждавайки по-нататък върху тази своя констатация, Гилфердинг прави обобщаващо заключение за устойчивостта на православната традиция сред българите и добавя: „Случаите на съзнателно преминаване на българите към католицизма и протестантството, както и към мюсюлманското вероизповедание, доколкото знаем, са изключително редки.“

До подобни изводи стига и Липранди в издадения от него през 1868 г. в Москва труд „Източният въпрос и България“. Там той посочва, че навсякъде в „планинска България, на юг от Пловдив, наречена македонска България“ (Родопите и македонските планини, СР), където е имало значителен брой мюсюлманско население, „няма друг език освен българския“.

За българи мохамедани в Родопите през 1868 г. говори и Обручев, когато описва Пловдивския санджак в своя „Военноисторически сборник“. Разпръснатото по родопските планини мюсюлманско население, според него, се състояло преимуществено от българи мохамедани, „съхранили и досега своя български език и н знаещи нито дума на турски“. В същото време неговата сънародничка М. Карлова, която е може би първата рускиня, пътувала по тия места и оставила изчерпателни записки, обръща внимание върху бедното материално положение на българите мохамедани в Македония. Тя установява, че по долината на Вардар селата на българите християни и на власите се отличават с известно благополучие, докато тези на мюсюлманите, били те албанци или преселени от Мала Азия юруци, или „потомци на българи и власи, приели мюсюлманската вяра“, поразявали със своята бедност.

През следващата - 1869 г., Франц Брадашка издава в Гота своята книга „Славяните в Турция“, в която той отправя упрек към своя френски колега Лежан, че не правел в коментарите си разлика между различните мюсюлмани и османците. „Много българи – казва Брадашка в това си произведение, имайки предвид ислямизационни процеси в Северна България – заедно с мохамеданската религия са приели и турския език, но не са забравили и своя майчин език.“

Да отворим досиетата на Светия синод, но за кого?

От стр. 1

Според законодателството го падането на Тодор Живков отказът от сътрудничество се смяташе за криминално деяние. Това не беше формулирано точно така, разбира се. Ако откажеш да дадеш сведения за извършване на престъпление или за извършител, ти ставаш съучастник.

Тези, които са се опъвали да сътрудничат, са влизали в затвора, но колцина са те? Имената им се знаят. Те могат да бъдат изписани на гъва трамвайни билета. А останалите? Тези, които погедна или друга форма са оказали услуга на режима, без да са подписвали декларации? Те са доста голямо число. Не мисля, че може да им се вменява вина, ако са били измамени, че служат на Родината, че предотвратяват тежки престъпления.

Каква беше преди десетилетията границата между криминалната престъпност и политическото свободомислие? Много недоловима за мнозинството хора, които мислеха, че социализмът е вечен.

ДНЕС ЗА ВСЕКИГО Е МНОГО ЛЕСНО ДА КАЖЕ, ЧЕ Е ВИЖДАЛ МНОГО ЯСНО, ЧЕ СОЦИАЛИЗМЪТ ЩЕ ПАДНЕ

Тогава обаче не беше така... Но пък тогава се възпитаваше това, което се проявява сега – нецърковен човек да иска тези владици да си ходят, а на мястото им да дойдат „по-достойни“. Кой и как ще избира по-достойните? Ами че някой от изобличените в последните години агенти на ДС да е напуснал политиката? Доган ли, Каракачанов ли? Защо му липсва същият ентусиазъм на журналиста да иска замяната им с по-достойни?

Праведниците в цялата история на човечеството се броят на пръсти.

Руси Ст. Русев е богослов и православен публицист. Произходът му е на българи от Одрин, които емигрират в границите на Царство България по време на Руско-турската освободителна война и на Балканската война. Носи името на прадыдо си Руси Гюзелев по майчина линия, убит на прага на къщата си от разбойници башибозуци, и на дядо си Руси Господинов-Пашата, по бащина линия, убит злодейски от засада през 1934 г. при ликвидирание на остатъците от ВМОРО от наемници на масонското правителство на Кимон Георгиев.

Кой тогава отива в рая? Ами разкаяните грешници! Между тях има немалко светии – самият апостол Павел, който гони християните и ги предава на мъчения и смърт. Неговото „досие“ съдържа сертификат, който му дава право да ги преследва и задържа. А след това му се явява Христос и светията сам е сред преследваните, инквизираните и мъченически загиналите за вярата. Нашият човек обаче ще поиска Павел да бъде махнат от числото на апостолите и заменен с „по-достоеен“. А какво да кажем за римския войник, който участва в разпъването на Христос – той също е с lika на светии, защото точно тогава повярва.

Трябвало обаче да се изпълни буквата на Закона, който е за всички. Добре, но се оказва, че текстът на Закона за вероизповеданията изключва Църквата от числото на „религиозните общности“, защото тя не е „общност“, а „традиционно вероизповедание“. Ама в такъв случай Законът можело да се поправи.

Е, като може да се поправи, защо законодателството да не предвиди затвор за тези, които са вербували с изнудване и инквизиции? Нали такива действия Наказателният кодекс смята за

престъпление! Защо законът не предвижда съд да установява дали вербуваният не е жертва и дали получената от него информация е изтръгната, или е дадена доброволно. И дали тя е навредила на някого и как?

Православните вярваме, че БОГ Е ПРОМИСЛИЛ ДАЛИ ДА ПОЗВОЛИ РЪКОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕДИН ДУХОВНИК

Именно ръкоположението, а не административна мярка го поставя пред Светия престол, а това ръкоположение се извършва не административно, а чрез ритуал, който е тайнство.

После: всякаква агентурна дейност, засягаща Църквата, се е състояла вътре в нея, следователно работа е на вярващите да поискат вътре в своите йерархични структури информация за това кой е служил на ДС и кой не е.

А иначе Църквата си има своите правила за изобличение: насама, пред свидетели и след това пред цялата Църква. Но не извън Църквата.

И всъщност защо става дума само за досиетата на агентите на ДС? Защо не става дума за агенти на КГБ, на ЦРУ, на Мосад, на Ватикана? Ама за тях няма информация! Ами придобийте я!

Поискайте от тези чуждестранни правителства, които настояваха за отварянето на досиетата на ДС, да отворят досиетата на техните агенти сред българския управляващ елит, сред бизнеса, медиите, академичните среди, пък след това и сред вероизповеданията! Ама имало разлика между ДС и техните служби! Така ли? Защо по времето, когато ръководената от комунистическата партия Държавна сигурност беше във всички сфери на живота, както често се пише днес, тези чуждестранни правителства смятаха за легитимни и властта, и специалните й служби? Не разменяхме ли посланици? Не подписвахме ли договори за двустранно сътрудничество? Държавните глави не правеха ли визити? Или трябва да мислим, че сътрудничеството на чужди специални служби е нещо благочестиво? Освен на руските, разбира се.

АЗ НЕ ИСКАМ ДА ЗНАМ ДАЛИ ЧЛЕНОВЕТЕ НА РАВИНСКИЯ СЪВЕТ И НА ГЛАВНОТО МЮФТИЙСТВО СА БИЛИ В КОНТАКТ С ДС

Смятам, че това е проблем на изповядващите иудаизъм и ислям. Смятам и че всеки опит да им се вмени на вярващите от тези изповедания, че трябва да отворят пред всички другове

досиетата на своите духовни ръководители, е недопустимо нарушение на техните права. Те трябва да имат правото сами да решат ще простят ли, или ще налагат възпретите от правилниците си санкции.

Ако съществуват сведения, че духовен водач е навредил на тези, които са му имали доверие, то с какво обаче са засегнати правата на атеистите, например?!

Техните права биха били засегнати, ако е извършено престъпление по смисъла на гражданското законодателство, тоест по смисъла на Наказателния кодекс, но такъв текст там няма. Следователно става дума за проблем вътре в религиозната общност и е нейна работа как ще го възприеме.

Не е ли наясно българската общественост, че именно Държавна сигурност извърши политическите промени на 10 ноември 1989 година? Че ДС създаде опозицията? Че ДС създаде икономическия елит на прехода?

Ясно е. Ето защо – може на право да се каже – ДС сега иска отварянето на досиетата на агентите на ДС сред клириците на Българската православна църква!

Ето защо някой си Тренчев, който не може да бъде запомнен с нищо, направено за облекчаване на съдбата на изкарващите хляба си не с измами и присвоявания, а с труд, настоява – отново през пошти – НАП да влезе в православните храмове!

Само че Църквата не е силна поради хората в нея! Тя е сила, защото Бог е Нейният Първосвещеник! Разбирате ли на кого служат в такъв случай враговете й?

Още по темата на стр. 6 „ЗА НЯКОИ ОТ ВАС ТОВА МОЖЕ ДА Е ПЪТЯТ“

Икони от Рогопите показват в Одрин

Регионалният исторически музей в Кърджали е партньор по проект на музея в Одрин. Проектът ще продължи 12 месеца. На поредната среща на

ръководния екип бяха обсъдени какви прояви ще има през януари, февруари и март.

Предвидени са работни срещи, обмяна на опит

на музейни специалисти, обучение на студенти по реставрация и консервация на движими паметници на културата. Подготвя се и изложбата „Икони от Ро-

гопите XVI-XIX в.“ в Одрин. Експонати от традиционни занаяти от Одринския регион пък ще гостуват в Кърджали. Предстоят и фотопроизложби.

Ще се издадат и разпространят проспекти, каталози, CD и DVD-та.

Проектът се нарича „Музеите по поречието на река Арда“.

Откриване на изложбата

Икона на св. Йоан Богослов от XVI в. ще може да бъде видяна на изложбата „Икони от Рогопите XVI – XIX век“. Безценната икона се съхранява в Националната художествена галерия – София. Изкуствоведите и иконописците я нареждат между най-добрите образци на епохата. Нейният произход също е от Смолян. По време на изографисването иконописците са били анонимни, но знаем, че нейният автор е работил в районите около Пловдив и Пещера. Там има запазени икони, които могат да се свържат стилово с иконата на „Св. Йоан Богослов“, но името на зографа не е известно.

Тракийци изградиха храм в Сливен

Михаил МИХАЙЛОВ

19 януари т. г. се превърна в празник за всички православни християни в Сливен и най-вече за потомците на тракийските българи в него, защото тържествено бе осветен храм-параクリст „Св. Цар Борис I - Покръстител“, изграден изцяло по инициатива на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ в града и с дарения, събрани от тракийци, родолюбиви граждани, фирми, обществени организации не само от Сливен и региона, а и от други места.

Сливенският митрополит Йоаникий освети храма и за първи път отслужи църковно богослужение в него. Специалният ритуал започна рано сутринта и продължи повече от четири часа. Той бе масово посветен от сливенци. Тук бяха и членовете на тракийските дружества „Лазар Маджаров“ – Сливен, „Георги Кондолов“ – Старо село, както и от най-новото дружество в областта – това в Червенаково. „Братя и сестри – обърна се към сливенското гражданство митрополит Йоаникий, – днес е един велик ден за нас, православните християни на Сливен, защото Бог благоволит да отвори спасително духовните дъвери на храм „Св. цар Борис – Михаил Покръстител“. Божият храм, който се явява училище на благочестие, вяра и родолюбие, чрез своите богослужения и духовно-просветна дейност ще води вашите души към тихото пристанище на Царството небесно.“

Гост на освещаването бе председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, който връчи на митрополит Йоаникий дарителската книга. В нея са записани всички зачинатели и спомоществатели на храма, благодарение на чието родолюбиво дело и помощ той е реалност.

След богослужението хоровете на тракийските дружества в Сливен и Старо село изнесоха концерт от тракийски песни.

Потомците на тракийци, преселили се в Сливен от Одринска и Беломорска Тракия, обединени в свое дружество още през 30-те години на миналия век, вземат решение да се построи в града храм-паметник в чест на загиналите за единението на

Новооткритият храм

Митрополит Йоаникий и Красимир Премянов при освещаването на храма

майка България тракийци християни. Така че идеята за новия храм има дълга, седемдесетгодишна история.

Самото ѝ осъществяване преминава през няколко фази. Тя е възродена от члена на дружество „Лазар Маджаров“ Атанас Калапотлиев и е подкрепена от ръководството на организацията през 1997-1998 г. След различни

постъпки се стига до първата копка, направена през 2001 година върху общински терен. Проектът е дарение от арх. Мария Енчевска от Сливен. Строителните работи са изпълнени от фирма с ръководител инж. Христо Болярски. Иконостасът е изработен по проект на художника Александър Дойчинов, иконите са нарисувани от художника Йордан Парушев, а

Свети цар Борис-Михаил - покръстител на българите, бил родственик на св. мъченик княз Боян Български. За покръстването преговарял с папа Николай, но приел Христовата вяра от Изток (Цариград) и патриарх Фотий Цариградски изпратил епископи и свещеници в България. Борис се кръстил с цялото си семейство, като при кръщенето приел името на византийския император Михаил. Кръстили се болярите и целият народ през 865 г.

След смъртта на светите братя Кирил и Методий учениците им намерили прием в България и подпомогали Борис в религиозно-просветната и книжовна дейност. Обикнал монашеския подвиг, през 889 г. цар Борис поставил на престола по-големия си син Владимир и се оттегил в манастир. Но недоволните боляри подтикнали Владимир да възвърне езическата религия. Узнал това, Борис се върнал в столицата Плиска и потушил метежа. Владимир бил свален и на негово място той поставил по-малкия си син Симеон.

Върнал се в манастира на пост и молитва, Борис завършил живота си като монах на 2 май 906 г. Като покръстител цар Борис е наречен „равноапостолен светец“.

Тропар на Св. цар Борис

Изпълнен със страх Божий, богоблажени царю Борисе, си станал жилище на Светия дух: след като си утвърдил Христовата вяра, си оставил царския престол и жезъл. И заселил се в пустинята, разцъфтял си в подвизи и си намерил благодат пред Господа. А сега, като стоиш пред престола на Всевишния, моли Христа Бога да дарува на нашия народ мъдрост и сила, а на нас, които ти се молим, спасение на душите ни.

Снимка за спомен пред храма

стенописите са дело на заграфа Живка Иванова - Вълкова.

През 2011 година с решение на общинския съвет параклисът бе предаден безвъзмездно на Сливенската митрополия. Със средства отново на дарители (фондация „Плиска“) сградата е окончателно завършена и оборудвана с всичко необходимо, за да бъде действащ храм – параклис.

Дворът е ограден и благоустроен.

Документи, свързани със строителството на храм „Свети цар Борис I - Покръстител“ бяха подарени на Регионалния исторически музей - Сливен. По случая тракийското дружество „Лазар Маджаров“ бе удостоено със златния медал „Капитан Петко Войвода“ на СТДБ.

Тържествено в Куманово

Д-р Иван АЛЕКСИЕВ

В края на миналата година тракийско дружество „Георги Кондолов“ в с. Куманово проведе поредното си тържество. Председателят на дружеството Зоя Москова съобщи поводите за провеждането му – 134 години от боевете при Шипка, 108 години от Илинденско-Преображенското въстание и 98 години от разорението на тракийските българи от Източна и Западна

Тракия. Зоя Москова описа героизма на българските опълченци и на българските солдати, подвига на дедите ни по време на въстанието през 1903 г. и трагедията на тракийските българи през 1913 г., след което даде думата на почетния председател на дружеството Баню Генеф. Той представи гостите на тържеството – ветераните от Великата Отечествова война Лидия Алексеевна Кучина и Иван Иванович Астаев, почиващи в Санитарно-оздравителния ком-

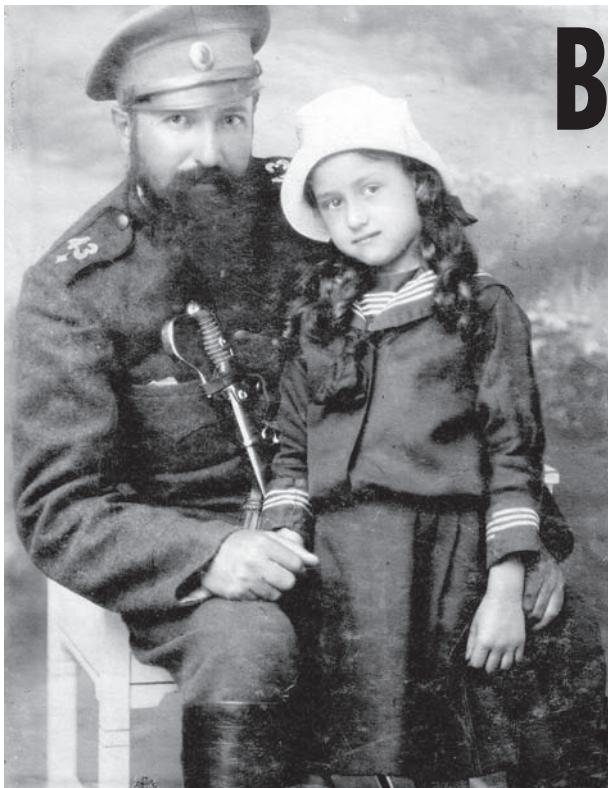
плекс „Камчия“, и Юлияна Гюзелева, управител на хотел „Орфей палас“ – Камчия. Сред гостите бяха и Марияна Хайдутова и Георги Борисов – съветници при община Аксаково.

Баню Ганев съобщи, че за 10 години дружеството организира над 20 прояви, спонсорирани от над 30 човека. Сред по-изявениите спонсори са д-р Иван Иванов, управител на Диагностично-кардиологичен център №1, бизнесмените Илко Джумев и Тодор Мечев, о.з. полк. Стою Тодоров,

о.з. адмирал Илия Попов, о.з. полк. Васил Вълчев, председател на Областния съвет на ветераните от войните във Варна, Тодор Хайдутов, Георги Борисов, Валентин Владимиров и др.

Юлиана Гюзелева приветства участниците в тържеството от името на руските ветерани, почиващи в СОК „Камчия“. Трогателни бяха разказите на двамата ветерани за участието им в отбраната на Москва. В организирането и провеждането на тържеството се включиха

над 30 човека, членове на дружеството. Сред тях са Стефчо Боянов, Тодорка Иванова, Росица Демирева, Калчо Д. Божков, Негелчо Д. Иванов, Зоя Москова, Пенка и Тодор Данаилови, Марияна Генева, Бранимир Генеф, Радка Тенева, Димитър Филев, певческата група „Кумановски авлиги“ с ръководители Величка и Георги Лефтерови и др. За доброто настроение на гостите допринесоха също гайдарят Георги Добрев и народната певица Марина Илиева от Аксаково.

Михаил Герджиков с дъщеря си Магда

Нагезжа НЕДКОВА

На кръстовището на софийските булеварди „Слатински“ и „Гео Милев“ има малка градинка, всред която се намира скромен паметник и оръдия от минала бойна слава, които напомнят за загиналите по полетата на Тракия и Македония през 1912-1913 г., войни от някогашното село Слатина, сега община на София. На паметника допълнително са изписани и имената на загиналите по време на Първата и Втората световна война. Днес тук виждаме табела с надпис „Площад „Михаил Герджиков““. Площадът е наименуван преди няколко години. Проф. Марин Козаров в разговор с тогавашния председател на СТДБ Костагин Карамитрев споделил, че не е редно на името на Михаил Герджиков да няма нищо в София. Костагин Карамитрев поставил въпроса в Столична община и последвало решение да бъде именуван бившият площад на Слатина, където се намира и паметникът. Така символично се свързва името на Михаил Герджиков с Балканската война като всеобща борба за свобода на поробените.

Този площад не е за празнични тържества и

бляскави паради, за митинги и разгорещени речи. Тук трябва тихо да приседнем на пейката до паметника, духовно да се приобщим към света на нашите геди, към техния възрожденски дух, жажда за справедливост и национално обединение.

На 26 януари 2012 г. се навършват 135 години от рождението на Михаил Герджиков, виден деец на Вътрешната македонско-одринска революционна организация (ВМОРО). Делегиран в Одринско, отгаден с гуша и сърце на борбата за освобождаване на останалите под чужда власт българи, той израства като ръководител на Илинденско-Преображенското въстание. И когато идва горещото лято на 1912 г., ентусиазмът е всенароден. Като във фокус са събрани националните, политическите и духовните тежнени на българския народ. Мъжете с нетърпение очакват общата мобилизация и в деня на обявяването ѝ тълпи се събират пред Народното събрание, сякаш е празник, а не война. Тръгва мало и голямо - бащи със синовете си, братя с баковците си, селяни водят и воловете си. „Война е, може там да помогнат с нещо.“ Чуждите кореспон-

денти са удивени от тази всеобща народна жертвостовност.

Стари воеводи от Илинденско-Преображенското въстание също се включват. Михаил Герджиков не може да остане безучастен. Макар и убеден идеолог против всяка война, той нито за момент не се поколебава отнсно позицията, която трябва да заеме. Като истински българин той дава сили и опит за организиране на прииждащите доброволци.

Михаил Герджиков е назначен за командир на доброволчески Лозенградски отряд, който трябва да действа в района на Странджа. Повечето от участниците са бивши дейци на революционната организация или бежанци от Източна Тракия. Знамето, което донася Михаил Герджиков, е също въстаническо, опазено от 1903 г. Ушито е от тъмноревнен плат, обрмчено с черна лента, от едната му страна е извезано със сърма „Свобода или смърт“ и около тези думи - „Дерзай, народе, Бог е с теб!“. От другата страна на знамето, пак извезано със сърма, пише „Македонско-одрински комитет. Лозенград, 1903 г.“. В района е възстановена и старата революционна мрежа. За пунктот началник в Бургас е назначен преобразенският деятел Георги Минков. Много трудности срещат официалните власти с оборудването и намирането на облекло за войниците и доброволците.

В писмо от 29 септември 1912 г. Михаил Герджиков пише на Георги Минков: „Срещни се с председателя на реквизиционния комитет или с управителя, кажи им, че момчетата са съвсем голи, само по една куртка имат, нека съберат шинели или палта, а в краен случай нека пратят по едно одеяло за всекиго. С него поне ще се заспи. Такива работи ще трябва около

80-90. Щом ги вземеш, прати повечето в Аланкайряк, а останалите в Текенджа, за мене поръчай да ушийт цървули капаклии, да не са малки, защото с тези, които имам сега, почти бос ходя.“

И в следващите си писма Михаил Герджиков напомня за грехи, тъй като пристигат още момчета, отрядът се увеличава, а грехи и цървули няма. Той разделя отряда на две отделения. Едното поверява на запасния подпоручик Димо Аянов, също организационен работник, а другото взема той с помощник войводата Стоян Петров. На 5 (18) октомври войната е обявена, отрядът преминава турската граница и започва настъпление. Четата на Михаил Герджиков, в състав от 82-ма души, разбива турската застава при Визица и заема с. Граматиково. Отрядът продължава настъплението си и завзема, преди пристигането на редовната българска войска, Василко (днес Царево), Ахтопол, Резово и Малък Самоков. След това се установява в района на Мидия със задача да снабдява Мидийския гарнизон с прогдоволствие.

Евтим Воденичаров, родом от с. Велика, Малкотърновско, тогава десетинагодишен, разказва за посрещането на отряда в родното му село: „... Не си спомням датата, към обед се разнесе слух, че четата на Герджиков пристига. Забиха камбаните в селото. Разтичаха се мъже и жени, паляха се фурни и се печеше хляб, казани вряха с месо на огън, наложен до църквата. Привечер към корията – гробищата, излезе цялото село. Ето и четата пристига. Най-напред върви на кон войводата Михаил Герджиков с хубава черна брада и черна пелерина. На коня пред себе си държи къса пушка, каквато не бях виждал, сигурно карабина. През рамото му виси бинокъл в кутия. Поздравиха го с „Добре дошли“. Поднесоха му нещо, но не помня какво. „Ура! Ура!“ – процепихме въздуха ние, децата. Той гаде знак, че ще спре на мезгана пред църквата, и всичко се запъти натам. Мина редицата в строй по двама, жени извикаха: „Ей го и Никола Великов, а ето и Никола Станев, братов син на Георги Кондолов.“ Това са момчета от Велика, избягали в

България и се записали в доброволния партизански отряд. Прегръдки между редиците, плач от радост и смях. Четата се строи на мезгана пред църквата. Михаил Герджиков им каза нещо от коня. Даде вероятно разпореждане за реда за охрана, обръна се с няколко думи към народа и слезе от коня. Пушките, бердани и мартини, се поставиха на пирамиди, поднасят се цветя, кърпи, хорото започна, момите пеят: „Българи глава дигнали, българи и комиткето“. Хванаха се и стари на хорото. Направи се нещо като обща трапеза. От казана се раздаваше курбан на момчетата, около стотина човека.“

В началото на 1913 г. започват мирни преговори. Военното командване, като подчертава успешната дейност на четите и голямата помощ, която са оказали на редовната армия, и са изпълнили задачите, за които са съставени, ги разформирова.

Площад „Михаил Герджиков“ е кът за поклон и размисъл пред величието и саможертвата на българите, на българския войник от Слатина, от Тракия, от всяко българско семейство.

Така изглежда площад „Михаил Герджиков“

Продължение на темата

За някои от Вас това може и да е Пътят!

20.01.2012 11.46 ч.

Коментар в „ДНЕС+“ под новинарски материал, озаглавен „Борисов потресен от броя на доносниците в църквата“, показва и една малко коментирана (и вероятно малко позната) страна на проблема с досиетата в Българската православна църква. Коментарът е от неизвестен читател, но показва доста добро познаване на църковната проблематика и си заслужава да се прочете.

„Тези, които са работили в защита на интересите на

нашата църква срещу действия на църквата на Гърция, не са никакви доносници, а патриоти. Същото се отнася и за тези, които са работили за укрепване на българските църкви в Западна Европа, САЩ, Канада и Австралия. Защо свещениците от така наречената Македонска православна църква, работили за тайните служби на Република Македония за насаждане на македонизма в Западна Европа, САЩ, Канада и Австралия, да са герои, а нашите - доносници. Налице е ниско национално са-

мочувствие, липса на стратегическо мислене, махленщина и пр.

Нашият министър-председател дори не се и опита да направи някакво разграничение!

Излиза, че България е много лесна територия за външно влияние във всички области! Искам да попитам "прогресивната" българска журналистика и политиките в България дали ръководството на Гръцката православна църква ще извади на показ имената на свещениците, които са работили за гръцките стратегически интереси

в православния свят, в т. ч. в България, Република Македония, Албания и пр. Знае ли премиерът, че понастоящем глава на Албанската православна църква е проф. Анастас Янулатос - етнически грък, професор от Атинския факултет. Някой смята ли го в Гърция за доносник!

Срам ме е за голяма част от българите! Слабостите на българския народ, междуособните борби и чуждопоклонничеството му са забелязани още преди време от Кръсте Мисирков - един от първите идеолози

на македонизма, автор на книгата "За македонските работи" (с „ц“ в оригинала) Константаците на Мисирков му дават едно от основанията за отделянето на "македонците" от българите.

В Министерския съвет дали четат историческа литература?

За помията срещу българските свещеници, аферим на българските политици и журналистите! Аферим бе, кьополар!!!*

* "Браво бе, кучи синове"

Новооткрито читалище в Ефрем

Йордановден честваха в с. Генерал Инзово

Павлина РАЙЧЕВА

Уважаема редакция!
Пиша ви, за да споделя с вас радостта си от един предколеден ден. За мен и моите съселяни той бе голям празник.
На този ден в село Ефрем, откъдето виждаме река Арда, тържествено открихме читалище „Тракия“.
След дълги години забравя читалището отново отвори врати. Светнаха лампите в салона и той отново започна да се пълни с хора, дошли да отпразнуват заедно този дългоочакван момент. На входа бяхме посрещнати от момче и момиче, облечени в тракийски носии, в ръце с позача и мед.
Гости на това тържество бяха: Милко Армутлиев, кмет на Маджарово, Христо Николов, кмет на съседното село Бориславци, Пенка Чакалова, родственица на Капитан Петко Войвода. Привет-

ствие към всички присъстващи отпрати Митко Саров, председател на читалищното настоятелство.
Секретарят на новоучреденото читалище Верка Ставрева ни запозна с настоящата и бъдещата му дейност, както и с музейния кът, който бе оформен с много любов и почит към миналото на селото.
Кметският наместник Йорданка Станкова връчи на Верка Ставрева ключа на читалището и икона.
И накрая - музикалната програма! След дълги години тишина читалището отново се огласи от песните и хората на самодейците от Певческата група за автентичен фолклор. Прозвучаха тракийски песни, изпълнени от солиста Аракши Петков. Рецитираха се стихове. Отекваше веселият смях от изпълнението на сатиричния състав.
Това бе глътка свеж въздух

за всички нас, които отдавна жагувахме да бъдем заедно и да се веселим, да почувстваме, че живеем в едно красиво кътче на нашата страна, което ще продължи да съхранява българските традиции, завещани от нашите предци.
Уважаема редакция!
Искам чрез вашия вестник да благодаря на всички мои съселяни, които помогнаха за осъществяването на мечтата да съживим духа на селото и да продължим традициите. Да благодаря на Надежда Колева, адвокат от Харманли, която ни помогна за регистрацията на читалището.
Благодарим на дружество „Тракия“ - София, чиито председател Николай Димитров ни уважи и ни подари книга и знаме „Тракия“.
Пожелавам на всички жители на с. Ефрем здраве, дълголетие и любов, както го разбират възрастните хора, а именно уважение и респект.

Калинка МИТРЕВА

Един от най-светлите християнски празници след Рождество Христово е Богоявление. На този ден всички инзовци бързат за храма, защото отец Стоян започва богоявленската служба, на която се освещава водата. Всички присъстващи вземат от осветената вода за вкъщи. След църквата хората тръгват към плувния басейн. По традиция в него всяка година се извършва ритуалът по хвърлянето и из-

важдането на кръста. В легендите води скочиха трима смелчаци - Иван Костадинов, Тодор Василев и Галин Михайлов. Победител за втора поредна година бе 25-годишният Галин Михайлов. Той получи парична награда и възхищението на публиката.
Въпреки лошото време инзовци показаха с многолюдно си присъствие огромен интерес към празника, провел се благодарение на църковното настоятелство и кметството в Генерал Инзово.

ПИШАТ НИ

По повод на публикуването на поредицата от статии на Стоян Райчевски, обединени под общото заглавие „Българите мохамедани винаги са били част от българския народ“, се получи в редакцията писмо от наш читател до автора. В него се подчертава:

„Уважаеми г-н Райчевски,
Прочетох статиите Ви във в. „Тракия“ (бр. 22 от 24 ноември 2011 г. и бр. 23 от 15 декември 2011 г.), озаглавени „Българите мохамедани винаги са били част от българския народ“. По този повод искам да Ви кажа някои аргументи в полза на тезата за българските корени на българите мохамедани. Майчиният език показва кой от какъв корен е. А така също и фолклорът. И именно точно затова е запазено българското у тях. Променило е това, което е могло насила да се промени - имената и религията. За да се чувстват те българи, трябва и в ежедневния битов говор, и в названието им да фигурира българи. Освен това, какво пречи да си изпълняват мюсюлманските ритуали, а имената им да бъдат български? Например в Ирак има християни, които си носят арабски имена, защото са иракчани араби. Тарик Азис беше християнин, но името му е арабско. Така с общ език, фолклор и имена те ще се чувстват напълно българи, каквито им е коренът и каквито са били дедите им.
Хасково 29 декември 20011 г.“

С уважение: Никола Костов

Ентузиастите от Ефрем

Етнографска експозиция

Председателят на СТДБ участва в тържествена церемония по награждаването на вицепрезидента на България Ангел Марин

На 10 януари т.г. председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов беше поканен и участва в церемония по награждаването на вицепрезидента на Република България Ангел Марин с орден “Стара планина” - първа степен с мечове. Предложението за награждаването е направено миналата година от десет обществени организации, сред които е и Съюзът на тракийските дружества в България. С указ от 9 декември 2011 г. президентът приема и утвърждава гласуваното от

Министерския съвет предложение за награждаването на Ангел Марин. Високото държавно отличие бе връчено на Ангел Марин от президента Георги Първанов в Гербовата зала на президентството. В мотивите за награждаването му се посочват неговото активно участие в обществено-политическия живот на страната, заслугите му за военно-патриотичното възпитание на младите хора и на гражданите, приноса му в работата с българите, живеещи извън пределите на родината.

Среща на Красимир Премянов с варненски дарители, съдействали за изграждането на паметник на Капитан Петко Войвода в Киев

На 11 януари 2012 г. председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов проведе среща с варненски дарители, съдействали за изграждането на паметника на Капитан Петко Войвода в Киев. По време на срещата Красимир Премянов връчи Свидетелства за дарения на Кирил Йорданов – кмет на гр. Варна, и на проф. д-р инж. Овид Азаря Фархи – ректор на Техническия университет и поднесе от името на Централното ръководство на СТДБ благодарност на дарителите за благородния жест.

ЧЕСТИТО

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рожденика на съюза през февруари.

28 февруари – Тодор Петков Каваков, Димитровград

Пожелаваме му добро здраве, за да постигне нови успехи в обществено-патриотичната и творческата си дейност за по-нататъшното укрепване на тракийската организация и реализирането на нейната стратегическа цел „Тракия без граници“.

Тракийски календар ФЕВРУАРИ

- 7 февруари 1864 г. - Роден Киро Димитров Узунюв в Малък Самоков (дн. Турция) - войвода на Гюктепенски (Звездецки) въстанически участък.
- 7 февруари 1990 г. - Проведена Национална конференция на СТДБ в София, която възстановява тракийската организация и избира за председател Костадин Карамитрев.
- 7 февруари 1900 г. - Починал Капитан Петко Войвода във Варна – прославен тракийски войвода. Роден на 18 декември 1844 г. в с. Доганхисар, Дедеагачко.
- 11 февруари 1876 г. - Роден Пею Шишманов в с. Славеино, Смолянско - ръководител на освободителното въстание в Смолянско през 1903 г.
- 14 - 17 февруари 1904 г. - Проведен във Варна конгрес на Одринския окръжен революционен комитет за отчитане на дейността през Илинденско-Преображенското въстание.
- 15 февруари 1880 г. - Роден Велко Думев във Воден, Македония. Председател на Окръжния революционен комитет, Одрин.
- 19 февруари (3 март) 1897 г. - Проведен в Бургас Учредителен конгрес на тракийското дружество „Странджа“.
- 23 февруари 1882 г. - Роден Димитър Христакиев Дичев в с.Райково - началник на санитарен отряд през Илинденско-Преображенското въстание.
- 23 февруари 1906 г. - Роден Ламби Данаилов в с. Райково, Смолянско. Виден деец на тракийската организация и неин председател от 1961 г. до 1972 г. Член на тракийската делегация за мирната конференция в Париж през 1946 г.

ТРАКИЯ - Орган на Съюза на тракийските дружества в България - София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: ИК „Илинда“

Абонирайте се!
Каталожен номер
759

Издава: Централното ръководство
Историко-политически коментатор: проф. Иван ФИЛЧЕВ
Главен редактор: г-р Елена АЛЕКОВА, отговорен редактор: Васил ЖЕЧЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс: 02/ 987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ - София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056(86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ – 0878 83 39 92; Негка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076(60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032(67 35 18; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044(62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301(63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038(66 58 22; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054(86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046(66 35 40
Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака) . Хонорари за публикуването им не се дават.

През първата половина на XX век българското население в Беломорието и Одринско е подложено на унищожение, отначало от турската войска, при потушаване на Илинденско-Преображенското въстание от 1903 г. Тогава от 92 въстанали български села 68 са опожарени и разорени. Голяма част от населението им е избита. По данни на ВМОРО общо в Македония и Одринско по време на въстанието са опожарени 205 села, а броят на загиналите е над 5000 души. Над 30 000 са бежанците в България. Част от селата,

в Егейска Македония след гоненията и принудителното изселване през 20-те години е прогонено през 40-те години на века, след края на Втората световна война и по време на Гражданската война в Гърция. Същевременно останалото малобройно българско християнско население в Източна (Одринска) Тракия е принудено да се изсели в България през 30-те години на века. В Егейска Македония оцелява само българско християнско патриаршистко население, което обаче е принудено да се погърчи съвсем, приемайки официално да общува на гръцки език и да се самоопределя като гръцко. Днес, в началото

Македония. Плот на проучвателската дейност по темата са материалите, включени във фотоизложбата „Българското църковно-историческо наследство в Беломорието“, която бе открита на 17 януари 2012 г. Във фоайето на централната сграда на БАН. Тук са представени основно фотографии от разрушени или изоставени български църковни храмове в Беломорието. Целта на изложбата не е да се търси някаква сензационност или пък тенденциозно да се представят факти от българската трагедия през XX век, а да се припомнят някои забравени страници от новата българска история,

Българското църковно-историческо наследство в Беломорието

Доц. д-р Георги МИТРИНОВ

особено в Одринска Тракия, не се възстановяват.

По време на Междусъюзническата война от 1913 г. почти изцяло Източна (Одринска) Тракия е обезбългарена. Местното българско християнско население, живеещо компактно в Одринско, Лозенградско, Бабаевишко, Визенско, Малкотърновско, Кешанско, Еносско, Малгарско, Узункюприйско, Чорленско, Силиврийско, е избито и прогонено, като близо 200 000 българи са прогонени от родните им места.

Трагични са последствията от действията на гръцката армия и турския башибозук срещу мирното българско население в Беломорието по време на Балканската война през 1912-1913 г. и особено на Междусъюзническата война през 1913 г. Тогава са опожарени 161 български села с близо 16 000 къщи. Голям е броят на избитото население, а още по-голям е броят на бежанците, потърсили спасение в България. Оттогава има унищожени български села в Сярско, Ксантийско, Гюмюрджинско, Софлийско, които повече не се възстановяват.

Следват гръцките гонения над изконното местно българско население през 20-те години на XX век, в резултат на които Западна Тракия е окончателно обезбългарена. А голяма част от оцелялото, вече малобройно българско християнско население

на XXI век, в Източна (Одринска) Тракия са запазени и възстановени едва 4 български църковни храма в големите градове Одрин и Истанбул. В Западна Тракия и Егейска Македония положението е по-различно. Тъй като Гърция е християнска страна, във всяко оцеляло до днес бивше българско християнско село има църковен храм. Все пак следите от българско присъствие в тия храмове почти изцяло са заличени, но ги има.

В резултат на новите политически реалности в Европа и на Балканите и особено след като България стана член на Европейския съюз, са налице по-добри условия за културни връзки със съседните държави. Тези нови реалности създадоха възможности да се изследват културно-исторически паметници в отделните балкански държави и от учени от съседните страни. Макар все още трудно, вече могат да се правят проучвания, свързани с българското културно-историческото наследство в Турция и Гърция. Така със спомоществователството на родолюбивата фондация „Българска памет“, в лицето на нейния председател д-р Милен Врабевски, бе финансирано в начален етап изследване на българското църковно-историческо наследство в Източна (Одринска) и Западна (Беломорска) Тракия, както и в Егейска

Снимки от изложбата

свързани с трагичната съдба на българското християнско население в тоя регион. Освен това тя цели да насочи вниманието на съответните български институции върху съдбата на българ-

ското църковно-историческо наследство, останало по стечение на политически обстоятелства в територията на съседни страни. Разрушените църковни храмове са главно от несъществуващи

вече български села, унищожени през Междусъюзническата война от 1913 г., като Баница, Лакос, Сярско; Габрово, Ксантийско; Съчанли, Манастир, Калайджидере, Гюмюрджинско; Пишмянкьой, Софлийско, и др. Има църковни храмове, като тези в с. Горно Броди, Сярско; Бутим, Неврокопско и др., които са изоставени и не са поддържани или възстановени по-късно. Други, като църквите в с. Пюреджик, Драмско и с. Крушево, Димотишко, са оставени на доизживяване и не са действащи, или пък доскоро бяха използвани за стопански складове, като бившия униятски църковен храм в с. Каяджик, Софлийско.

Някои села вече са изоставени в резултат на миграционни процеси в по-ново време (главно през втората половина на XX век) и църковните им храмове, макар и в добро състояние, сега не се използват (с. Кутруджа, Софлийско, и Домуздере, Дедеагачко - старото село). В землищата на други, несъществуващи днес села като Дряново, Сярско, Бадома и Еникьой, Дедеагачко, има основно ремонтирани и подновени църковни храмове.

Немалък е броят на запазените и подновени бивши български църковни храмове, в които следите от българско присъствие обаче са унищожени. Такива са църквите в селата: Волак и Черешеве, Драмско; Фрацене и Дуплия, Сярско; Еникьой, Ксантийско; Козлукьой и Калайджидере, Гюмюрджинско; Чобанкьой и Доган Хисар, Дедеагачко; Янюрен, Софлийско; Малък Девент, Димотишко, и др. Други, като църквата в с. Раховица, Сярско, са изградени наново, но е запазена част от старата българска църква.

В процес на проучване са старите български църкви в Беломорието със запазени надписи и стенописи, като вече се публикуват материали за тях. А сегашната изложба е едно връщане към българската история и към българското културно-историческо наследство зад граница.

